

Til lovforslag nr. L 204. Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 7. maj 1999

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om planlægning

(Afvikling af de før den 21. oktober 1998 etablerede ulovlige helårsbeboelser i boliger i sommerhusområder)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til miljø- og energiministeren, som denne har besvaret dels skriftligt, dels mundtligt.

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Bofast – Foreningen af Fastboende Sommerhusejere i Danmark
Kommunernes Landsforening og
Schiller, Svend, bestyrelsesmedlem i Bofast.

Der er af miljø- og energiministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Miljø- og energiministeren har under et samråd i udvalget bekræftet, at lovforslaget er i overensstemmelse med Maastricht-traktaten.

Miljø- og energiministeren har endvidere over for udvalget givet tilsagn om, at han inden afgivelsen af redegørelsen til Folketinget i folketingsåret 2004-2005 om forløbet af de første 5 år af afviklingsordningens virke vil indkalde Kommunernes Landsforening og de berørte sommerhuskommuner til en drøftelse af redegørelsen. Ligeledes efter 5 år vil det blive pålagt sommerhuskommunerne skriftligt over for den enkelte berørte dispensationsindehaver at indskærpe, at der er tale om en midlertidig dispensation, som ikke kan forlænges, og konsekvenserne af ikke at være fraflyttet ved fristens udløb.

Ministeren har tillige tilkendegivet over for udvalget, at han vil fremsætte et lovforslag, der kan tilvejebringe hjemmel til at fravige planlovens § 5 b, således at han, idet de nationale interesser i planlægningen i kystnærhedszonen stadig fastholdes, kan tillade amterne og de berørte sommerhuskommuner at foretage mindre justeringer af grænserne for visse sommerhusområder ved overførelse af arealer til byzone.

Ministeren har oplyst, at de mindre arealer, der eventuelt tillades overført til byzone under forudsætning af, at den fornødne lovhjemmel tilvejebringes, vil blive fastlagt i et landsplandirektiv.

Med henblik på forberedelse af landsplandirektivet vil amterne blive bedt om i samarbejde med sommerhuskommunerne at fremsende foreløbige forslag til, hvilke arealer der ønskes mulighed for at overføre til byzone. Det vil over for amterne blive understreget, at der forudsættes at være tale om justeringer af beskeden omfang, og at en ændring af zonestatus skal være forenelig med såvel den overordnede bystruktur i regionen som landskabelige og rekreative hensyn.

Sommerhusejernes interesser vil blive tilgodeset ved, at de berørte kommuner vil blive bedt om at udarbejde redegørelser med overslag over de fælles udgifter og de særlige udgifter for den enkelte grundejer, som vil være konsekvensen af en overførelse til byzone. Regeringen lægger afgørende vægt på, at et overbevisende flertal blandt sommerhusbeboerne i de berørte områder står bag en eventuel overførelse.

Redegørelserne skal kommunerne forelægge for grundejerne, og de skal spørges, om de på dette grundlag kan gå ind for en zonegrænseændring og er villige til at afholde de nødvendige udgifter. Resultaterne heraf skal meddeles ministeriet, således at de kan indgå i den endelige vurdering af, hvilke arealer der skal tillades overført til byzone.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Socialistisk Folkepartis, Centrum-Demokraternes, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af miljø- og energiministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Venstres medlemmer af udvalget) tilslutter sig lovforslaget, da de af miljø- og energiministeren stillede ændringsforslag i vid udstrækning imødekommer de kritikpunkter, som Venstre fremførte under 1. behandling af lovforslaget.

Ministerens tilkendegivelse om fremsættelse af lovforslag, der kan give hjemmel til at fravige planlovens § 5 b, så sommerhusområder, der har karakter af helårsbeboelse eller som blokerer for en fornuftig bystruktur, kan overgå til byzone, hilses endvidere velkommen af Venstre.

Venstre er opmærksom på, at det er kommunalbestyrelserne, der i en kommune træffer afgørelse om, hvorvidt der skal gives afviklingsdispensation eller ej. Denne regel tager hensyn til de kommuner, der hele tiden har håndhævet den på området eksisterende lov.

Da retlige spørgsmål ifølge lovforslaget kan indklages for Naturklagenævnet, er borgernes retssikkerhed på området tilgodeset, og med en afviklingsdispensation af op til 10 års varighed er »de fornødne menneskelige hensyn« som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget imødekommet.

Et *mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) vil redegøre for sin stillingtagen til lovforslaget ved 2. behandling. Mindretallet vil stemme for de under nr. 1, 2, 5, 7 og 9 stillede ændringsforslag.

Dansk Folkeparti må med beklagelse konstatere, at der med dette lovforslag igen tages skridt til at skabe fornyet usikkerhed og forringet livskvalitet for de mange tusinde familier og enlige, der bor helårs i deres sommerhuse, og som nyder den livsform på trods af lidt primitive forhold.

Dansk Folkeparti ønsker derfor en ubrudt dispensationsperiode frem til den 31. marts 2014, da undersøgelser viser, at med en 15 års tidshorison vil helårsbeboelser være bragt ned til et minimum. I løbet af dette tidsrum kan de store sommerhuskommuner stille og roligt nå at omstrukturere og indrette økonomien efter de nye forhold.

Dansk Folkeparti finder tillige, at de skønmæssige beføjelser, som kommunalbestyrelserne tillægges i forbindelse med sagsbehandlingen af dispensationsansøgningerne, helt uundgåeligt vil føre til forskelsbehandling, og der tages dermed ikke hensyn til borgernes retssikkerhed. Der henvises til ministerens besvarelse af spørgsmål 4 og 5, som er optrykt som bilag til betænkningen.

Derfor ønsker Dansk Folkeparti, at kommunerne forpligtes til at give dispensation, hvis der ansøges herom, og at kommunerne i den forbindelse retter henvendelse til hver enkelt CPR-tilmeldt helårsbeboer og gør opmærksom på dispensationsmuligheden inden ansøgningsfristens udløb den 30. september 1999.

Ressourceforbruget i kommunerne ved en egentlig sagsbehandling af dispensationssagerne vil være meget stort. Også derfor lægger Dansk Folkeparti vægt på, at alle ansøgninger skal imødekommes. Dansk Folkeparti tager tillige afstand fra forslaget om ministerens hjemmel til »lovovervågning« og de merudgifter, der er forbundet hermed. Det må være kommunernes eget ansvar at sørge for, at loven overholdes.

I Dansk Folkepartis udtalelse i betænkningen over lovforslag nr. L 48, folketingsåret 1998-99, »stoploven«, indgik ønsket om planmæssige ændringer fra sommerhus til byzone. Derfor ser Dansk Folkeparti positivt på, at miljø- og energiministeren nu har tilkendegivet lovgivningsmæssigt at ville tage fat på dette område. Dansk Folkeparti ønsker, at zoneændringerne ikke bliver administreret unødigt restriktivt, men finder det positivt, at kommuner, amter og borgere i høj grad bliver inddraget i planlægningsprocessen.

Ligeledes finder Dansk Folkeparti det positivt, at alle, der tilflytter en dispensationsindehavers husstand efter den 21. oktober 1998, lovligt kan blive boende i hele dispensationsperioden.

Et *andet mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget og til de stillede ændringsforslag ved 2. behandling.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et mindretal (DF):

1) I det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 1, ændres i 1. pkt. ordet »kan« til: »skal«.

2) I den under nr. 2 foreslåede § 3, ændres i stk. 1, 2. pkt. »senest den 31. marts 2004« til: »den 31. marts 2014«, og stk. 3 udgår.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

Af miljø- og energiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF):

3) I den under nr. 2 foreslåede § 3 ændres i stk. 1, 2. pkt. »2004« til: »2009«, og stk. 3 udgår.

Stk. 4-6 bliver herefter stk. 3-5.

4) Det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 4, der bliver stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. En dispensation efter stk. 1 omfatter tillige ethvert medlem af indehaverens hushold.«

Af et mindretal (DF):

5) I det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 4, der bliver stk. 3, udgår ordene »eller 3«.

Af miljø- og energiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF):

6) I det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 5, der bliver stk. 4, udgår ordene »eller 3«.

Af et mindretal (DF):

7) Det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 6, der bliver stk. 5, udgår.

Af miljø- og energiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF):

8) I det under nr. 2 foreslåede § 3, stk. 6, der bliver stk. 5, udgår ordene »og 3«.

Af et mindretal (DF):

9) Den under nr. 2 foreslåede § 4 udgår.

Af miljø- og energiministeren, tiltrådt af et flertal (S, V, KF, SF, CD, RV og KRF):

10) I den under nr. 2 foreslåede § 4 indsættes efter stk. 2 som nyt stykke:

»Stk. 3. Miljø- og energiministeren kan fastsætte regler om kommunalbestyrelsens forpligtelser til at orientere personer, der har dispensation fra forbudet mod helårsbeboelse i medfør af § 3.«

Bemærkninger

Til nr. 1

Efter ændringsforslaget skal kommunalbestyrelsen meddele dispensation fra forbudet mod anvendelse af en bolig i et sommerhusområde til helårsbeboelse til personer, som fra før den 21. oktober 1998 har været registreret i CPR med bopæl i en sådan bolig, og som ikke i henhold til §§ 40 og 41 i lov om planlægning lovligt har kunnet anvende boligen til helårsbeboelse. Hermed får alle disse helårssommerhusbeboere sikkerhed for, at de kan blive boende i hele den i loven fastsatte dispensationsperiode. Samtidig sikres dispensationsansøgerne en helt ensartet behandling i de forskellige kommuner, hvorved dispensationsansøgernes retssikkerhed tilsikres.

En sådan generel dispensationsordning fritager endvidere kommunerne for en del af det store administrative arbejde, der skal ske i forbindelse med vurdering af dispensationsansøgninger.

Det forudsættes endvidere, at kommunerne i god tid inden ansøgningsfristen udløber den 30. september 1999 meddeler hver enkelt person, som fra før den 21. oktober 1998 har været registreret i CPR med bopæl i en bolig i et sommerhusområde, og som ikke i henhold til §§ 40 og 41 i lov om planlægning lovligt har kunnet anvende boligen til helårsbeboelse, at der er en mulighed for dispensation til helårsbeboelse.

Til nr. 2

Hermed skal kommunalbestyrelsernes dispensation til helårsbeboelse generelt udgøre en samlet periode på i alt 15 år. Ifølge en undersøgelse foretaget af Amternes og Kommunernes Forskningsinstitut vil den ulovlige helårsbeboelse i sommerhuse »nok være bragt ned til godt 2000« ved en overgangsperiode på ti år. Det forventes herefter, at så godt som alle, som fra før den 21. oktober 1998 har været registreret i CPR med bopæl i en bolig i et sommerhusområde, og som ikke i henhold til §§ 40-41 i lov om planlægning lovligt har kunnet anvende boligen til helårsbeboelse, vil være fraflyttet uden tvangsindgriben inden for den foreslåede tidsramme på 15 år.

Stk. 3 udgår som følge af, at der foreslås en samlet dispensationsperiode på 15 år frem for to dispensationsperioder på hver 5 års varighed, hvorved lovforslagets bestemmelser om forlængelse af meddelte dispensationer derfor skal udgå.

Til nr. 3

Ifølge lovforslaget kan kommunalbestyrelsen efter ansøgning meddele personlige, tidsbegrænsede »afviklingsdispensationer« til fortsat helårsbeboelse af indtil 5 års varighed (til senest den 31. marts 2004) samt – ligeledes efter ansøgning – forlænge meddelte dispensationer til i alt højst 10 år (til senest den 31. marts 2009).

Ændringsforslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen én gang for alle kan meddele »afviklingsdispensationer« af indtil 10 års varighed (til senest den 31. marts 2009), og at lovforslagets bestemmelse om forlængelse af meddelte dispensationer derfor udgår.

Til nr. 4

Efter lovforslaget kan man som udgangspunkt ikke lovligt flytte ind i en sommerhus-husstand, der er under afvikling. Dog omfatter en »afviklingsdispensation« også de medlemmer af indehaverens husstand, som før den 21. oktober 1998 har været registreret i CPR med bopæl i det pågældende sommerhus, samt børn, der er undergivet en af disse personers eller indehaverens forældremyndighed.

Ved ændringen udvides den personkreds, der er omfattet af en »afviklingsdispensation«. Efter ændringsforslaget omfatter en »afviklingsdispensation« således nu ethvert medlem af indehaverens husstand – også medlemmer af indehaverens husstand, som flytter ind efter den 21. oktober 1998. Den, der flytter til, kan således kun bo lovligt i kraft af »afviklingsdispensationen«, så længe dispensationens indehaver bliver boende.

Til nr. 5

Ændringen er en konsekvensændring af ændringsforslag nr. 2.

Til nr. 6

Ændringen er en konsekvensændring af ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 7

Med denne ændring sikres, at en kommunalbestyrelses afgørelser om dispensation fra forbudet mod anvendelse af en bolig i et sommerhusområde til helårsbeboelse kan påklages.

Til nr. 8

Ændringen er en konsekvensændring af ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 9

Herefter har kommunerne selv det fulde ansvar for, at reglerne og lovgivningen på dette område håndhæves forsvarligt, og ministeren forpligtes ikke til at overvåge kommunens administration af afviklingsordninger og til at videregive oplysningerne til Folketinget.

Til nr. 10

Der vil – ikke mindst såfremt der kan meddeles 10 årig dispensation – være behov for på et senere tidspunkt i dispensationsperioden at sikre f.eks. i forbindelse med ministerens redegørelse til Folketinget i folketingssamlingen 2004-2005, at det over for den enkelte dispensationsindehaver indskærpes, at der er tale om en midlertidig dispensation, der ikke kan forlænges, og om konsekvenserne af at blive boende ud over dispensationsperioden. Bestemmelsen giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om kommunalbestyrelsens forpligtelser i så henseende.

Pernille Blach Hansen (S) Inger Bierbaum (S) Martin Glerup (S) Lis Greibe (S)
Margot Torp (S) Steen Gade (SF) fmd. Ebbe Kalnæs (CD) Vibeke Peschardt (RV)
Søren Kolstrup (EL) Hans Christian Schmidt (V) Bodil Thrane (V) Jørgen Winther (V)
Jens Vibjerg (V) Lene Espersen (KF) nfm. Frank Dahlgaard (KF)
Svend Aage Fauerholdt (DF) Ole M. Nielsen (KRF)

Fremskridtspartiet havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til miljø- og energiministeren og dennes svar herpå*Spørgsmål 4:*

Ministeren bedes oplyse om lovforslaget medfører, at alle de nuværende helårsbeboere, der er tilmeldt CPR-registeret, og som ansøger kommunalbestyrelsen om dispensation af 5 års varighed, opnår dispensation.

Svar:

Kommunalbestyrelsen får med lovforslagets § 3, stk. 1, en skønsmæssig beføjelse.

Kommunalbestyrelsen kan således også bestemme, at den i visse tilfælde enten kun vil meddele en dispensation af kortere varighed end 5 år eller slet ikke meddele dispensation.

Jeg vil dog i den forbindelse understrege, at det er hensigten med lovforslaget, at der ved afviklingen af den ulovlige helårsbeboelse skal tages rimeligt hensyn til de helårsbeboere, som måske i en længere årrække har boet ulovligt i deres sommerhus uden reaktioner herpå fra kommunalbestyrelsen.

Jeg lægger derfor til grund, at kommunerne i deres dispensationspraksis – herunder i længden af de givne dispensationer – tager vidtgående menneskelige hensyn, og at det vil være hovedreglen, at personer som de ovennævnte får en afviklingsdispensation af passende længde.

Spørgsmål 5:

I tilfælde af et negativt svar på ovennævnte spørgsmål bedes ministeren oplyse, efter hvilke kriterier der gives dispensation, og om disse regler kan administreres og fortolkes ensartet af alle sommerhuskommuner.

Svar:

Jeg har forelagt spørgsmålet for Skov- og Naturstyrelsen, der har oplyst følgende, som jeg kan henholde mig til:

»Der er i lovforslaget ikke knyttet nærmere betingelser til kommunalbestyrelsens anvendelse af dispensationsbeføjelsen i lovforslagets § 3, stk. 1. Det er herved forudsat, at kommunalbestyrelsen træffer beslutning i den enkelte sag efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at der kan være kommuner, som fuldt ud ønsker at bevare deres sommerhusområder som rekreative områder. Lovforslaget er derfor formuleret som en dispensationsmulighed, så det ikke påtvinges disse kommuner at lovliggøre – om end midlertidigt – et antal ulovlige helårsbeboelser i strid med den politik, som kommunalbestyrelsen hidtil har ført i kommunens sommerhusområder.

I bemærkningerne er det endvidere angivet, hvilke kriterier og omstændigheder det vil være naturligt for kommunalbestyrelserne at inddrage i den konkrete vurdering af, om – og i givet fald i hvilken udstrækning – dispensation skal meddeles. Det kan være hensynet til formålet med afviklingsordningen, hensynet til de personer, der har købt sommerhusejendom i det pågældende sommerhusområde i tillid til, at området ikke udvikler sig til almindeligt parcelhuskvarter, varigheden af den ulovlige beboelse og sommerhusets egnethed som helårsbolig.«